

คำวินิจฉัยของ นายศักดิ์ เตชะชาญ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๘/๒๕๕๕

วันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรครักถิ่นไทย

นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ยื่นคำร้อง ลงวันที่ ๓๐ มกราคม ๒๕๕๕ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญ มีคำสั่งยุบพรรครักถิ่นไทย ผู้ถูกร้อง เนื่องจากมีเหตุต้องเลิก พรรคการเมืองตามข้อบังคับพรรคการเมือง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) และวรรคสอง

ข้อเท็จจริง สรุปว่า นายทะเบียนพรรคการเมือง ผู้ร้อง ได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรครักถิ่นไทย ผู้ถูกร้อง ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง เมื่อวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือลงวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๕๔ แจ้งต่อผู้ร้องว่า ที่ประชุมใหญ่พรรครักถิ่นไทย ได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ ยุบเลิกพรรครักถิ่นไทยตามข้อบังคับพรรคฯ ข้อ ๑๑๒ และจัดส่งรายงานการประชุมคณะกรรมการ บริหารพรรครักถิ่นไทย คราวที่มีมติให้ยุบพรรคตามข้อบังคับดังกล่าว พร้อมชี้แจงว่าคณะกรรมการ ประชามன்றได้พ้นจากตำแหน่งทั้งคณะเนื่องจากขาดสมาชิกภาพตามข้อบังคับพรรคฯ ข้อ ๖๒ (๓) และไม่มีคณะกรรมการประชามன்றดำรงตำแหน่งอยู่ในปัจจุบันแล้ว ตามที่ผู้ร้องขอให้จัดส่งเพื่อ ประกอบการพิจารณาคำขอยุบเลิกพรรครักถิ่นไทย ผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ร้องได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้อง ได้ขอยุบเลิกพรรคโดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคฯ แล้ว เป็นเหตุให้ยุบพรรครักถิ่นไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ผู้ร้องจึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยให้มีคำสั่งยุบพรรครักถิ่นไทย

ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญยอมรับว่า ได้แจ้งขอยุบเลิกพรรคตามข้อบังคับพรรคฯ ข้อ ๑๑๒ ตามคำร้อง ซึ่งเป็นการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการ บริหารพรรค โดยได้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคฯ ทุกประการ

ตามคำร้อง ประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยว่า มีเหตุต้องเลิกพรรครักถิ่นไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) ตามคำร้อง หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

..... ฯลฯ

พรรครักถิ่นไทย ผู้ถูกร้อง มีข้อบังคับพรรครักถิ่นไทย พ.ศ. ๒๕๔๕ ข้อ ๑๑๒ กำหนดว่า “การยุบหรือเลิกพรรคจะกระทำใ้ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

- (๑) ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารพรรค ด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์
- (๒) ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประชามนตรีด้วยคะแนนเสียงเป็นเอกฉันท์
- (๓) ได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่พรรคด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสามในสี่ ขององค์ประชุมทั้งหมด ”

พิจารณาแล้ว ข้อเท็จจริงตามคำร้องของผู้ร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องมิได้โต้แย้ง ฟังได้ว่า เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๔๘ ผู้ถูกร้องได้จัดให้มีการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคซึ่งผู้ถูกร้องมีคณะกรรมการบริหารพรรคทั้งสิ้น จำนวน ๒๗ คน แต่เข้าร่วมประชุมเพียง ๑๖ คน เกินจำนวนกึ่งหนึ่งของจำนวนคณะกรรมการบริหารพรรคทั้งหมดจึงครอบงำประชุมตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๔๘ วรรคหนึ่ง ที่กำหนดว่า “ การประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคต้องมีกรรมการบริหารพรรคมาประชุม ไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการบริหารพรรคทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม” และที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้พักการดำเนินกิจกรรมของพรรคไว้ด้วยการยุบพรรครักถิ่นไทย ต่อมาวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๘ ได้มีการประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคอีก และมีผู้เข้าร่วมประชุม จำนวน ๓๘ คน เกินกว่าสามสิบคนเป็นองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๓๑ วรรคสอง ซึ่งกำหนดว่า “การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญ ต้องมีสมาชิกมาร่วมประชุมไม่น้อยกว่าสามสิบคน” และที่ประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบพรรครักถิ่นไทยตั้งแต่วันที่ประชุมเป็นต้นไป ซึ่งเป็นคะแนนเสียงเกินกว่าสามในสี่ขององค์ประชุมทั้งหมด ดังนั้น การประชุมทั้งสองครั้งของผู้ถูกร้อง จึงเป็นการดำเนินการยุบเลิกพรรครักถิ่นไทยตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๑๑๒ (๑) และ (๓) แล้ว

แม้จะไม่มีการประชุมของคณะกรรมการประชามন্ত্রীเกี่ยวกับการยุบเลิกพรรค ตามข้อบังคับพรรค ฯ ข้อ ๑๑๒ (๒) ก็ตาม แต่เมื่อที่ประชุมใหญ่วิสามัญและคณะกรรมการบริหารพรรคได้มีมติเป็นเอกฉันท์ให้ยุบเลิกพรรคแล้ว อันถือเป็นเจตนารมณ์ของสมาชิกพรรคและคณะกรรมการบริหารพรรคที่ไม่ต้องการที่จะดำเนินกิจการของพรรคตามกฎหมายอีกต่อไป กรณีจึงมีเหตุต้องยุบเลิกพรรคครั้งถิ่นไทย ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๑) เกิดขึ้นกับพรรคครั้งถิ่นไทย ผู้ถูกร้องแล้ว ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง บัญญัติว่า “เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใด มีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน สิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่ามีเหตุดังกล่าว เกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น”

ดังนั้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงมีคำสั่งให้ยุบพรรคครั้งถิ่นไทย

นายศักดิ์ เตชาชาญ
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ